

PIRIPAI

Poruva Piripai vatanaaka qara ruva nimitora

Ihura qaqi vara himpima kovaro naaruvaini oru vauvaro 30 ihie aitarovaro Poruva Ihura uva tiva nimiqiro vura kaara vira karapuhiqi kovaro vaiharo maa qarara ruva tora. Ihura vainti nahenti Piripaiqi vauka Porura kahaqireka monu vara kovaro Poruva vi monura varero vikara koqema iavo tiharo maa qarara ruva nimitero. Poruva vika vihi vaahi tiharo vikara vohaa vaiha variqi viha Karaitira uvaqai iriqi viha kia una vaiinti maara uva tira iriqi vuate tiro, maa uvara qara ruva nimitora.

---

1 ¹Te Poruka. Tetanta Timotika Ihu Karaitira kaiqa vaiintitanta vaiha niara Kotira vaiinti nahenti Piripaiqi variakaravata, nora vaiintinavu niqaa raqiki variakaravata, vokiaka ni kaiqa vara nimite variakaravata, tetanta niara ne Karaitira vataake vohaa variakave tivakeha ni maa qarara nimite.

²Kotiva tinavu Qovavata, tinavu Noravano Ihu Karaitivavata, ni koqema nimiteha aaqurihama nimitaivaro ni muntukaqihairo paru i vaira variata.

Poruva Kotirara koqema iarao tu uvara

³Ti aatoqi niara ntuva vimanta te niara irihama Kotirara koqema iarao tivaqi vi vaunara.

⁴Kotiva ni kahaqama nimitaarire ti, te airi tataa Kotirara quahake vira aare vaunara.

⁵Ne tota Karaitira uva iru entaraqaahei Karaitira kaiqa ti vataake varaqi viha kia qaqira karaiti, vate qaqi varaqi vi variarara ti, te niara irihama Kotirara quaheha vai.

⁶Te niara maa uvara kankomake irunara: Kotiva niara koqe vaiinti nahenti variate tiro, viva ni muntukaqi kaiqa hoqarama taivara tiro, viva niqi vaiharo vi kaiqara varaqiro viro, vuru Ihu Karaitiva tuvuaia entaraqaa taiqa kaira ne vi entaraqaa koqe vaiinti nahentima vaivara.

⁷Te niara aato iriqi vihara ti, te homa maa uvara niara tirara: Te maa entara karapuhiqi vauna entarave, te qaqini vaiha Karaitira uva tiva nimiha kia qumina uvave kempuka uvave ti vauna entarave, ne vi entara vi entara ti vataake vohaa variqi vi variavaro Kotiva nivata tivata noraiqama kero koqema timite vaimanta tenavu vira kaiqaqai vare vaunara.

⁸Karaitira muntutavano niara voqavata vaintema kero, ti muntutavanovata niara voqavata vaimanta te ni oru tavaataa imantama vaunara. Kotivavata ti uvara quqaavema tianaro.

⁹Te mintimake niara irihama Kotira aare vaunara. Te Kotira niara aareha mintima ti: Kotio, are vika kahaqira vika vorara vorara muntuka vateha variqi viha, vika avu aatovano kenko tira vo kaiqa vo kaiqa okara kankomake iriha, vi kaiqara vi kaiqara ho avatamake taveha, ¹⁰qora kaiqa qaqirake koqe kaiqaqai varaqi viha naantiara vika Karaitiva tuvuaia entaraqaa koqemake vaivaro vikaqaa kia uva variarire, ti vaunara.

¹¹Kotiva ni mintima keharo kahaqamaqiro viramanta ne Ihu Karaitira vataake vohaa variqi vivaro ni kaiqavano koqe kaiqaqai vairamanta vaiinti nahenti ni kaiqara iriha Kotirara mpeqavano vaivo tivakeha vira autu tuaheraqi vivara.

Poruva nai karapuhiqi vaurara tura

¹²Ti qata vakaao, te karapuhiqi vauna uvara ni tiva nimirera. Ti rumpa taamanta te maaqi vaurava kia te Karaitira uva tiva nimi variaina aaravauve tinta tero. Karaitira uva tiva nimiarira aarava noraiqaakero qantuararoma vairo. Tota te qaqini variavauna entara te Karaitira uva vo vaiintinavu tiva nimiarira aarava kia ho vaumanta, viraqaahai ti rumpa taavaro maa entara vi aarava homa vairo.

¹³Ti rumpake maaqi Sisaara karapuhi naavuqi kaamanta vauramanta viraqaahai iqoka vaiintinavu maa naavuraqaa raqiki variakavata, ekaa vo vaiintinavuvata, vika kankomake iriamanta te Ihu Karaitira kaiqa vaiinti vaunara vira kaara maaqi vaunara.

¹⁴Ti rumpa taamanta maaqi vauramanta viraqaahai Karaitira vaiinti nahenti airitahaa virara iriha, vika kia qetaraiti, muntuka qihaaqamake Kotira uva vaiinti nahenti tiva nimiqi vi variara.

¹⁵Quqaama vaiinti vonavu ti kaiqara qora avu aato utiha ti haatara kareka auti vaiha Karaitira uva tiva nimiqi vi variara. Vika minti ti variamanta vo vaiintinavu kia minti tiraiti, vinavuka koqema keha Karaitira uva tiva nimiqi vi variara.

¹⁶Vi vaiintinavuka tiriara muntuka vatehara ti, vika te maaqi vauna okarara kankomake iriara. Vika kankomake iriavaro Kotiva ti qaqi kaimanta te maaqi vaiha Karaitira uvaqaa raqiki vaunara.

¹⁷Te vaaka tuna vaiintika, vika kia Karaitirara iriraiti, vika nariaraqai iriha Karaitira uva vaiinti nahenti tiva nimiqi vi variara. Vika kia koqe avu aato utuke tiraiti, vika Poruraqaa uva voqavata variarire tivakeha Karaitira uva tiva nimi variara.

¹⁸Vika minti ti variarara kia te noraiqaake irirara. Vokiaka ti qoraiqama timitarekave, vokiaka ti kahaqama timitarekave, vika Karaitira vakaaka vaiinti nahenti tiva nimivera, te virarama quaheha vairara. Eo, te virara quahaqi virerave.

¹⁹Ne tiriara iriha Kotira aarama timite variavaro Ihu Karaitira MaraQuravanovata ti kahaqama timite vaimantara ti, te tiha, Quqaama ti kuvantu kaiqe te qaqini oru vairarave, ti vaunara.

²⁰Ti muntutavano voqamakero maa haikarara vaimanta vaunara: Te kia vo haika varaainara kaara kaurira haika vararaiti, te vatevata ekaa entavata Karaitira kaiqa kempukaiqamake varaqi viha te qaqi variqi vuarerave, qutu vuarerave, vaiinti nahenti ti kaiqara iriha Karaitira autuqai tuahera kaate.

²¹Te tenta qaqi variqi vuainarara mintima ti: Te qaqi variqi vuarera, te Karaitiraraqai iriqi virerave. Te qutu vuarera, te Karaitira vataake variainarara voqamake quahaainarave.

²²Te vaata vataake maini qaqi variqi vuarera, te ni homa kahaqiainara. Ike, ti muntutavano nana haikarae varianaro? Te vataini qaqi variqi vuainarave? Te qutuvi naaruvaini vuainarave?

²³Te virara taara aatoma iri vai. Te Karaitira vataake oru variainara, virara ti noraiqaakero hantuqa harimanta vai. ²⁴Ho te minti tivakehavata, te ni kahaqiarirava qaqi vaimantara ti, te niarao ti, te vataini vaata vataake qaqi variqi virera.

²⁵Te ni kahaqama nimitaarirava qaqi vaimantara ti, te tiha, Te kia vaaka qutu viraiti, te ekaa ni hampata variqi viha ni kahaqiarimanta ne Karaitirara kempukaiqamake iriqi viha quaheha variate, tunara.

²⁶Ne mintimake vaiqe naantiara te ni hampata qaiqaa oru variari ne tiriara voqamake quahehama Ihu Karaitira autu tuaherevara.

²⁷Ne Karaitira uva iriakara ti, ne Karaitira vaiinti nahenti vaiha avuquavugama kehaqi nuata. Ne mintimake variqi vi vaiqe te ni oru tavaarera, kia ni oru tavaarera, te homa niara tiha, Vika vohaa avu aatoqai iri vohaaraqai vaiha, vika vohaara vaiinti voqaara vaiha, Karaitira uva totaqa viha kempukaiqaake vi uvava tiva nimiha ²⁸kia vika nai navutaaka naatu qetaraiti variqi vi variarave, tirara.

Ne mintimake vaimanta ni navutaaka nai vehi autu kaainarara kankomake iri tavaivaro Kotiva, naima ni kahaqama nimiteharo kuvantu nimitaariravama vairo.

²⁹Kotiva niara Karaitirara quqaa vivave tiate tiro ni kaama taiva, viva niara vika Karaitira kaiqa varaqi viha aihavira haikavata varaqi vuate tiro, ni kaama taira.

³⁰Ho nevata ti vataake vohaaraqai vaiha iqoka raquqi vivara. Ne avuni vaiha tavomanta te Karaitira autuqaa aihavira haika vare variaunara. Ne maa entaravata tavaamanta te vohaa qaramake vukaari utuqi viha qaqiqai nora maara varaqi vi vaunara.

Vohaa uvaqai tivaqi vuata tura

2 ¹Ne Karaitira vataake vohaa variqi vi variara ti, ne kempukaiqaake variqi vi variara. Karaitiva niara muntuka vate vairara tiro, viva ni muntukavata kukuqama nimate vaimanta variara. Kotira Maraquaravano niqi vairara ti, ne vira vataake vohaa variara. Ne nariara nariara koqema nimateha nariara nariara ike mpo tiva nimitaqi vi variara.

²Ne mintimake varia vaiinti nahentika vaivera, ne tiriara viva noraiqaakero quahaarire ti, vohaa uvaqai tivaqi vuata. Vohaaraqai vaiha nariara nariara muntuka vateha variata. Ne vohaa avu aato muntuka vateha, vohaa aaraqaaqai nireka autiha variata.

³Ne vo kaiqa vo kaiqa varareka iha, kia ne nenta nora autu varererave, nenta mahuta tirarave iriraiti, qaqi ekaa vi kaiqara varaqi vuata. Ne mintiaqi viha nenta nutu vatainiqama keha vo vaiinti autuqai tuaheraqi vuata.

⁴Kia nenta kaiqa vareraraqai iriqi vuata. Ne vo vaiinti vo vaiinti kaiqa varereravata iriha, vikavata kahaqama nimitaqi vuata. ⁵Ihu Karaitiva nai avu aatoqi irintemake, nevata vi avu aatoraqai iriqi vuata.

⁶Ihu Karaitira avu aatovanovata Kotira avu aatovanovata vohaa qaramakero vauvarovata, viva kia Kotikantiro vohaa qaramakero variainarara iriraitiro, ⁷viva nai nora autu qaqi vatero, Kotira kaiqa vara amitareva iharo vaiintiqama viro vaiintivano vaura.

⁸Viva vaiintiqama viro qovarama viro vaiharo nai autu vatainiqaakero Kotira uvaqai iriqiro viro vuru qutu vura.

Vika vaaqu vaiinti arukontemake, vira katariqaa arutovaro qutu vura.

⁹Viva nai autu qaqi vatero Kotira uvaqai iriqiro viro vuru qutu vurara tiro, Kotiva vira qaiqaa qaqi vara himpima kero, vira vara viriniqamakero ekaa nutu vara vatainiqama kero nora autuqai vira amivaro Ihura autuvanoqai viriniqaaviro noraiqama kero vaira.

¹⁰Vira autuvano nora autu vairara tiro, naantiara Ihura autu rava tairamanta ekaa naaruvaini vaikave, vataini vaikave, vataqi vaikave, vika vira autuara iriha tori kauru aravi vaiha ¹¹Ihu Karaitirara vivaqaima Noravanove tivara.

Vika minti tiha Kotira tinavu Qora vira autu tuahera kevara.

Ne ovavano itaintemake variqi vuata tura

¹²Ti navunaao, vi uvara irihama Karaitirara tiva nimuna uvara iriqi vuata. Te ni hampata vauna entara ne vi uvara iriqi vuara. Te maa entara

maini niaraini vaunarara ti, ne nentaraa vaiha ne voqavata vi uvara iriqi vuata. Ne Kotiva ni naaruvaini ntitaainarara iriha qeteha aiq u kauqu ntiri ntirihha Kotira kaiqaiqai varaqi vivaro ni ntitaarira.

¹³Kotiva niara vika tinta antuqa vaina kaiqara varaate tiro, vivama ni muntukaqi vaiharo ni kahaqi vaimanta ne vira kaiqa vare variara. ¹⁴Ne vo kaiqa vo kaiqa varaqi viha kia nuntu nauntu tiraiti, kia tiroriraiti, vi kaiqara varaqi vuata.

¹⁵Ne mintiake variqi vi vaivaro kia vo uvavano niqaa vaira ne koqe vaiinti nahentima vaivara. Ne koqe vaiinti nahenti vaivaro ni muntukaqi kia vo nava naavavata vaira ne Kotira vaiinti nahenti maa vataraqaa variqi viha hampiqamake, kia avuquvuqaakeha ni vai vaiinti nahentika nivutaini variqi vivara. Entaqui opu makauvano itainantemake, ne vi vaiinti nahentika nivutaini vaiha ova voqaara itaqui viha ¹⁶qaqi variqi vi vai uvara vika tiva nimiqi vuata. Ne mintiaqi vivera, ekaara enta Karaitiva qovaraqiaina entaraqaa te ni quahama nimateha tenta ni vara nimitaavauna kaiqava kiama quminaiqivo tirara.

¹⁷Ne koqemake Karaitirara iriqi vuate ti, te ni kahaqirera auti vaiha tenta naare rauruke qutu vuarera, te niarao ti, quahehama qutu virara. ¹⁸Te ni kahaqiha qutu vuarera, ne te qutu vuainarara kia muntuka qoraqiara vairaiti, ne te iainantemake quahehaqi variata.

Poruva Timotira atitaainarara tura

¹⁹Tinavu Noravano Ihuva hove tirera, te Timotira ne vainaini atitaariraro vuanaro. Viva mini oru vaiharo ni vakaaka iriro maini viri ti tiva timiraro ti muntukaqihairo koqe iraqe variari.

²⁰Kia Timotira aanantai vaiintiva vovano vaivo. Viva ti aanantero niara noraiqaakero iri vai vaiintivama vairo. ²¹Ekaa hini vaiinti kia Ihu Karaitira kaiqaravata iriraiti, vika nai kaiqa varareraqi iriqi vi variara. ²²Nevata tavaavaro Timotira kaiqavano koqe kaiqaqaima vairo. Vaiintivano nai qora vataakero koqemakero kaiqa varaintema kero, viva ti vataakero koqemakero kaiqa vareharo Karaitira uva tiva nimiqiro vi vaira.

²³Te maini variqi vuaina okarara kankomake iri, viraqaahai aara ho vairera, te Timotira atitaariraro ne ianaini vuanaro. ²⁴Quqaa Noravano ti aara autu timitairaqe tevata inaaraiqa varike ni oru tavaainara, virara te muntuka qihaaqimanta vai.

Poruva Epafroditusirara tura

²⁵Te tinavu qata Epafroditusirara mintima ti: Viva ne vainaini anirantero vuarire tunara. Viva ti airuqiarire ti, ne haaru vira atitovaro viva ani maini vaiharo ti vataakero vohaa kaiqa varaqiro vi vaura. ²⁶Viva maini vaiharo niara nora aato iriqiro viharo, ni qaiqaa tavareva auti

vairo. Viva rovava varai uvara nevata iriarara tiro, vira muntukavano qoraiqivaro vairo.

²⁷Quqaama viva haaru rovava varero qutu viro ruhiqau viro vauvaro viraqaahairo Kotiva vira aaqurihama amitovaro viva qaqi koqema vura. Viva qutu vuare titirio, te nora maarama varauraitirio. Kotiva tiriaravata aaqurihama timitomanta te kia vi maarara varaavaunara.

²⁸Vi vaiintiva vuarira aaravavata ho vairaqa te vaaka vira atitaariraro viva ne vainaini oruraira ne vira qaiqaa taveha quahama amitaata. Viva mini viraro ti maaravanovata qihaaqiraro tinta vaataiqiraqa variari.

²⁹⁻³⁰Ne ti kahiqa aarava kia ho vauvaro viva niqihairo ti kahaqama timitareva maini anirero, Karaitira kaiqarao tiro, qutu viro ruhiqau vurara ti, ne virara iriha minti vaiintikara koqe vaiintive tivakeha vika quahama nimitaata.

Vo vaiintinavu ni qora aara numiqevorave tura

3 ¹Ti qata vakaao, te maa uvara taiqa karera niara mintima ti: Ne Nora Vaiinti Karaitira vataake vohaa variarara ti, ni muntukaqihairo koqe i vaira quaheha variqi vuata. Kia te popohanaara iraiti, vi uvara qara ntuva taunara qaiqaa ni tiva nimirera. Vi uvava ni kahaqama nimitaira ne ho variqi vuata.

²Vaaqu kaiqa vare variaka, vika qaakau vairi voqaara vaiha vaiinti vaata toqa taaqamake rapapaama kareka auti variaka naatu rauriha variata. ³Kotiva tinavu muntukaqihairo qora okara toqa kaivaro vira Maraquravano tinavu kahaqi vaimanta tenavu Kotira autu tuahere vaunarara ti, tenavuaqi Kotiva quaiqama kero toqa kaikama vauro. Mintirara ti, tenavu kia vaata toqake okarara noraiqaake iriraiti, tenavu Ihu Karaitira vataake vohaa variaina okarara noraiqaake iri vaunara.

⁴Vaiinti vaata toqake okarava ho vaiinti kahaqiraqevauve, te vi okarava tivata kahaqama timitaivo tirara. Vi vaiintinavukaqihairo vovano tiharo, Te noraiqamake vi okarara iriqi vi vauraukave, tirera, haaru tevata ekaa vi okarara avataqi vi vauraukara ti, te vi vaiintira uri aatarama kauraitiri.

⁵Ti vatatovaro 8 entanavu aitarovaro ti vaata toqa korave. Ti noka qoka vaireka, vitanta Isareri vatanaaka Benaminira vohaa ankuvano vaurara ti, tevata anomake Hiparu vatanaaka vaunara. Te Parasi vaiinti vaiha Mosiraqaa uva maara tivatora kempukaiqamake avataqi vi variavaunara.

⁶Te vi uvara kempukaiqamake iriqi vihara ti, te Ihura vaiinti nahenti qoraiqama nimitaha ntaihamaqi vi variavaunara. Te Mosiraqaa tivato uvara avuqavuqaa keha iriqi vi variavaunaro kia vovano tiriara vi uvara vonku raqa kaarao tiarirava vaumanta te ekaa vi uvara koqemake iriqi vi variavaunara.

⁷Vi entara te tiha, Vi haikava vi haikava ti kahaqi vaimanta vauro, ti variavaunara. Maa entara te Karaitirarao ti, te vi haikarara qumina haika, kia ti kahaqiaina haikarave ti vaunara.

⁸Kia te Iutaa maara okara viraraqai tiraiti, te Karaitirarao ti ekaa vo haika vo haikara qumina haikaqai vaivo ti vaunara. Ihu Karaitiva ti Noravano vaiharo tiqaa raqiki vairara ti, te viraraqai noraiqaake iriqi viha ekaa vo haika vo haikara qumina haikaqaive tivakeha qaqira kaunara. Te Karaitira vataake vohaaraqi vairerave tivake, te ekaa vo haika vo haikara qumina vehi haikave ti vaunara.

⁹Tota te tiha, Kaiqe te Mosiraqaa tivato uvara iriqi vuairaro Kotiva ti avuqavuqama timitaarire, tivake tavauraro Kotiva kia virara iriharo ti avuqavuqama timitaarira aarava vaumanta viraqaahai te Karaitirara quqaa vivave turaro Kotiva te Karaitirara quqaave tunara iriro, viraqaahairo viva te qora kaiqa vare vauna uvara nunka timitero avuqavuqama timitaimanta vaunara.

¹⁰Te Karaitirara anomake irirera. Karaitiva qutu vuraqihairo kempukavano qaiqaa qaqi himpiro variqi vinantemake, tevata mintimake qaqi variqi virera.

Karaitiva aihavira haika varaqiro vinantemake, tevata vikanti vohaaraqi vaiha mintimaqi virera. Viva vuru qutu vinantemake, tevata variqi vi vuru qutu virera.

¹¹Kotiva Karaitira qaiqaa qaqi vara himpima kontema kero, tivata qaqi vara himpima kaarire ti, te mintimaqi virera.

Kotira aaraqaa kanterara tura

¹²Maa entara te kia ho tiha, Te ekaara mpeqa vaiintiqamavi vauro, tirara. Karaitiva tiriara are mintimakera vaina vaiintivama vainarave tivakero ti tivita vatairara ti, te mintimake variainarara irihama, kempukaiqamake vira aaraqaa vi vauro.

¹³Ti qata vakaao, maa entara kia te vi vaiintiqama vunara. Te haaru nuna okarara qaqirake kia iriraiti, qaraaka haika naantiara qovaraiqiainara vi haikara varaainarara iriha, vira vararera kempukaiqamake variqi virera.

¹⁴Vaiintinavu nai aatarake nai aatarake kantamaqi vintemake, tevata Kotiva ti timire ina koqaara vararera avuqavu aaraqaa kantamaqi vi vaunara. Kotiva Ihu Karaitira kaiqara iriharo naaruvaihairo vi koqaara ti timireva haare vaira.

¹⁵Tenavu Karaitirara kempukaiqamake iriqi vuairauka vi uvaraqai iriqi vuari. Ne hini kiaka vo uva iriqi vivera, Kotiva ni avu aato koqema nimitaira nevata avuqavuqamake vi uvara iriqi vuata. ¹⁶Kaiqe tenavu koqemake ni vauna okarara iriqi viha, vi okarara avataqi vuari.

¹⁷Ti qata vakaao, te ni vaunantemake, nevata nuvaqi vuata. Tenavu vika numiqeha maantimake nuate tuna uvara iri variaka, ne vika nintemake nuata.

¹⁸Airi enta ni tiva nimi vauna uvara te qaiqaavata iqi rateha vi uvara ni tiva nimirera: Vaiinti nahenti airitahaa tiha, Kotira aaraqaa homa ni

vauro, tivakeha vika hampi aaraqaa ni variarara ti, vika Karaitira aruto katarira navutaiqama amite variara.

¹⁹Vika Kotiraraqai iriqi vuataara vaimanta vika nái vaatavano antuqa ariraraqai iriqi vi variara. Vika nái vaaqu kaiqa vare variarara kauriha variataara vaimanta vika nái mahutaqai ti variara. Vika maa vataaraqaa vai haikararaqai noraiqaake iriqi vi variara. Vika mintiaqi vi variarara ti, vika vehi autuvi taiqama vivara.

²⁰Tenavu kia vika voqaantemake vairaiti, tenavu naaruvainiara tinavu maaqa tanarave ti vaunara. Tenavu naaruvaihairo tinavu tivitaarirava Noravano Ihu Karaitiva tuvuaanara vira vekama avu auti vaunara. ²¹Vi entara viva nai kempukaqohairo ekaa haika nai vevaarainiqama kero, tinavu uqerara vaata, taiqa vuaina vaataravata kuqu kairaro nai vaata takuqiaina vaatara voqaarama varianaro.

4 ¹Ti qata vakaa, virara irihama ne Nora Vaiinti Karaitira vataake vohaa vaiha kempukaiqamake variata. Niara ti hantuqa harimanta ni tavaataa imantama vauro. Ne variavaro ti muntukaqihairo koqe i vaimanta vauro. Te kaiqa vara nimitaunaraqaahai ne mpeqaiqamavi variarara ti, ne vaireka, ti koqe koqaa voqaarama variavo.

Ekaara uva tura

²Te nahentitanta, luodiaka Sintikeka uva tiva nimirera. Mpo, netanta Karaitira aura nakaa variarara ti, nenta vohaa uvaqai tivaqi vuata, turo.

³Ho Kahaqio, are nena autuara iriharama vi nahentitanta kahaqama nimitaana. Tota te Karaitira uva tiva nimi vauramanta vi nahentitanta ti vataake vaiha vohaa kaiqa vare vaura. Vi entara Kalemenvavata, hini kiakavata ti vataake vohaa kaiqa vare vaura. Kotiva vinavuka nai kaama tero vinavuka nutu nai vukuqi qara ruva tairara ti, vinavuka ekaa enta qaqi variqi vi vaikama vai.

⁴Ne Nora Vaiinti Karaitira vataake variakara ti, quaheha variata. Te qaiqaa niara tirera: Quaheha variate, turo. ⁵Ne ekaa vaiinti nahenti qihaaqama nimitaqa vimanta vika ni koqe okara tavaata. Noravano aumantoma vaivo.

⁶Kia vi haikara vi haikarara noraiqaake iriqi vuata. Ne kia vo haika vataivera, Kotira aarehama vi haikarara ireha tavaata. Ne vi haikarara Kotira irehama koqema iarao tivaqi vuata. ⁷Ne mintiaqi vi vaivaro Kotiva muntuka paru i vaina okarara ni nimianaro. Tenavu qaqi qumina vaiinti vaihara ti, kia ho Kotiva muntuka paruma nimite vai okarara kankomake iri tavarara. Nenavu Ihu Karaitira vataake vohaa variqi vi vaivaro Kotiva ni muntuka paruma nimitaaina okarava ni avu aato muntukaqi raqikiqiro vuanaro.

⁸Te maa uvara taiqa karera niara mintima ti: Vo okara vo okara koqemakero vainara, ne vi okararaqai aatoqi iriqi vuata. Quqaa vaina

okararave, koqema kero vaina okararave, avuqavu vaina okararave, kia nava naavavata viraqaa vaina okararave, takuqi vaina okararave, koqe autuvano vaina okararave, vi haikara vi haikararaqai iriqi vuata.

⁹Te ni tiva nimuna uvara ne iriarave, te kaiqa vare vaunara ne tavaarave, virara virara irihama ne himpi, vi kaiqara vi kaiqara varaqi vuata. Ne mintiake variqi vivaro vaiinti nahenti muntuka paruma nimate vai Variqava, viva ni hampata vaira ne koqemake variqi vivara.

Piripai vatanaaka Porura kahaqama amitorara tura

¹⁰Airi enta aitaromanta ne qaiqaa tiriara noraiqaake iri timite variarara ti, te Nora Vaiinti vataake vohaa vaiha noraiqaake quaheha vauro. Quqaama ne haaruvata tiriara noraiqaake iri timiteha kahaqireka auti vauvaro vi entara ne ti kahaqi aarava kia ho vaumanta vaura.

¹¹Kia te vo haika varaainarara irihavauve vi uvara turo. Aqao, vo haika vo haika vai entarave, kia vai entarave, kia te virara noraiqaake iriqi viraiti, te muntuka qihaaqamake variqi vi vaunara.

¹²Te minti mintimake variaina okarara kankomake tavaunara. Te vo enta vehi variqi vunarave, vo enta airi haika vateha variqi vunarave, te mintiaqi vihara ti, muntuka parumake varia okarara kankomake irunara. Kara vaina entarave kia vaina entarave, utavaaqa vaina entarave kia vaina entarave, te kia virara noraiqaake iriraiti, qaqi muntuka qihaaqamake variqi virarave.

¹³Karaitiva ti kempukaiqama timitairaqe te homa ekaa haika varaqi virara.

¹⁴Te minti tihavata, ne ti kahaqama timitorara iriha quahehama vauro. Vi entara te nora maaraqi variavauramanta koqemama ne ti kahaqama timitora.

¹⁵Ne Piripaihainaaka kankomake iriara. Ne Karaitira uva avuniamake iri vau entara te Masedonia mini kaavauramanta vi entara Ihura vaiinti nahenti vonavu kia ti kahaqumanta, neqai ti kahaqiha monu timurave.

¹⁶Te vo vatuka Tesaronaiqaqvata oru variavauramanta ne vo tataa vo tataa ti kahaqama timite vaura.

¹⁷Kia ne ti vo haika timiate tivauve, te maa uvara turo. Ne ti koqemake kahaqama timitaara Kotiva virara iriharo ninta hiniqamakero nimiaina koqaara, te virara noraiqaake iri vauro.

¹⁸Vate te homa vi haikara vi haikara tuqimake vatauro. Ne Epafroditusira vara kaavaro viva ti timitaa haikara vara viri timimanta te vare, vi haikara tuqimakema vatauro. Vi haikava vaireva, koqe untavi haikara, Kotira *ofaa* amitaara voqaara vairara tiro, Kotiva ni quahama nimate vaira. ¹⁹Tenavu Karaitira vataake vohaa vaunarara tiro, Kotiva ti Variqavano ekaa koqe haika vate vaiva, viva vi haikara vi haikara ni nimira ne Karaitira kaiqa koqemake varaqi vuata.

²⁰Kaiqenavu Kotira tinavu Qora vira autu ekaa enta tuaheraqi vuariraro vira mpeqa okaravano takuquqiro vuarire. Te quqaama turo.

Uva manteharo tura

²¹Ekaa Kotira vaiinti nahenti Karaitira vataake vohaa variaka te ni uva mantama nimitauro. Tinavu qatanavu ti hampata variaka, vikavata ni uva mantama nimitaavo. ²²Ekaa Kotira vaiinti nahenti maini variakavata ni uva mantama nimitaha, maini Kotira vaiinti nahenti avuhainaa vaiinti Sisaara naavuqi kaiqa vare variaka, vikavata noraiqamake ni uva mantama nimitaavo.

²³Noravano Ihu Karaitiva ni aaqurihama nimiteharo koqema nimitaira ni muntukaqihairo koqe i vaira variate, turo.